

FORME ALE ACȚIUNII CULTURAL-EDUCATIVE IN AFARA SEDIULUI

de OCTAVIAN NICOLAU

La Plenara Comitetului Central a P.C.R. din noiembrie 1971, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia necesitatea acțiunii în front comun și larg desfășurat a tuturor forțelor din domeniul muncii ideologice : „întregul sens al măsurilor privind activitatea politico-ideologică este de a asigura afirmarea tot mai puternică în viață a principiilor comuniste, de a învăța să muncim și să trăim în spiritul acestor principii. Fără îndoială că aceasta nu se poate realiza printr-o hotărâre, că necesită o muncă foarte îndelungată și perseverență în toate sectoarele de activitate“... „Fără a nega cîtuși de puțin rolul esențial al forțelor de producție în dezvoltarea societății, noi pornim de la teza, de asemenea, marxistă, că la rîndul ei conștiința poate exercita o puternică înfrîurire asupra mersului înainte al societății, că ideile înaintate cucerind masele devin o uriașă forță materială a progresului. Tocmai animați de această convingere dorim să intensificăm activitatea ideologică, politică și cultural-educativă, eforturile pentru ridicarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii“.

În lumina acestor indicații programatice ale Partidului, activitatea muzeului în afara sediului ține seama de următoarele coordonate :

— Activitatea principală, premergătoare celei de conținut, este acțiunea publicitară, de prezentare a muzeului, pentru a fi cunoscute preocupările, programul, colecțiile și bogăția de exponate de mase tot mai largi ale poporului nostru.

— Activitatea de conținut în afara sediului muzeului trebuie să țină seama de : a) mediul social, structurile sociale în care acționăm, b) localitățile în care se lucrează, ordonate după caracterul lor rural, periurban sau urban, c) distanțele geografice și posibilitățile de comunicare.

— Activitatea de conținut a muzeului, în afara sediului, se materializează în modalitățile noi abordate de muzeu, care vin în întîmpinarea nevoilor spirituale ale structurilor cărora ne adresăm, în concordanță cu profilul instituției noastre și necesitățile epocii istorice respective.

Înființarea Muzeului de Istorie al R. S. România, hotărîtă de conducerea superioară de partid și de stat, este menită să răspundă imperativelor epocii noastre, sarcinilor multiple și complexe trasate în prezent de partid în domeniul științei și culturii.

Încă de la crearea sa, Muzeul de Istorie al R. S. România a luat parte activă la formarea conștiinței socialiste a vizitatorilor, la formarea multilaterală a personalității omului nou, la lărgirea orizontului cultural, la aprofundarea cunoștințelor. Prin cunoașterea, prelucrarea și însușirea creatoare a moștenirii culturale,

omul noii societăți își formează concepția sa despre lume, înțelege mai bine atât sarcinile ce-i revin în fiecare zi, cât mai ales cele ce vor urma.

Prin bogatele sale colecții care evocă principalele momente istorice și paginile glorioase din trecutul de luptă, Muzeul de Istorie al R. S. România oferă publicului vizitator posibilitatea să reconstituie procesul complex de dezvoltare a țării noastre, să retrăiască istoria și cultura poporului nostru.

Pentru a-și extinde activitatea și în afara sediului, pentru a se situa pe o poziție activă în raport cu publicul, Muzeul de Istorie al R. S. România a stabilit relații strânse cu vizitatorii, a stimulat interesul publicului pentru muzeu, a organizat sau a participat la numeroase aniversări.

În scopul unei prezențe active a Muzeului de Istorie al R. S. România în mijlocul evenimentelor și oamenilor muncii din Capitală și provincie, în scopul educării omului societății socialiste, Secția cultural-educativă a organizat un interesant program educativ de iarnă intitulat „La gura sobei” menit să aducă în rândul ascultătorilor o fotoexpoziție cu cele mai reprezentative imagini ale celei bregi Columne a lui Traian.

Fotoexpoziția este alcătuită din 27 fotografii cu dimensiunile 110/80 cm., cașerate pe panouri. Imaginile fotoexpoziției, selectate cu grijă de cele 125 de relieuri ale Columnei, evocă în chip sugestiv rezistența și vitejia poporului dac, iubitor de libertate, în luptă cu cea mai mare putere a lumii antice — Imperiul roman.

În organizarea acestei expoziții am căutat să ținem seama de posibilitățile de accesibilitate ale publicului căruia îi era destinată — publicul din mediul rural. Considerăm absolut necesar ca expozițiile itinerante să aibă o tematică diferențiată în funcție de gradul de percepere al publicului căruia i se adresează, de pregătire, de preocupări.

Colaborarea stabilită cu comitetele de cultură și educație socialistă județene, cu inspectoratele școlare, cu muzeele județene și cu uniunile județene ale cooperativei agricole de producție ne-a fost de un real folos și a asigurat la fiecare expunere un număr mare de oameni.

Fotoexpoziția a fost concepută ca un adevărat program de cultură, fiindcă prezența ei în localități nu s-a rezumat doar la simple vizionări, ci a ocazionat ample dezbateri despre istoria dacilor și romanilor¹, despre formarea limbii și a poporului român, despre continuitatea neîntreruptă a românilor pe aceste meleaguri, despre lupta pentru apărarea independenței țării etc.

Fotoexpoziția a fost însoțită de specialiști ai Muzeului de Istorie al R. S. România care au dat explicații amănunțite cooperativelor, muncitorilor, elevilor și cadrelor didactice despre istoria celor două popoare — dacii și romanii — care s-au înfruntat în cele două războaie din anii 101—102, 105—106, în urma cărora, printr-o evoluție complexă și de durată, s-a născut poporul român.

Programul cultural-educativ „La gura sobei”, inaugurat la 23.XII.1972 la Clubul tineretului din Budești, jud. Ilfov, s-a desfășurat în patru județe: Ilfov, Ialomița, Teleorman și Dâmbovița timp de 7 luni, a cuprins 70 de localități și a mobilizat circa 50 000 cetățeni.

Datorită bogatului material ilustrativ, a pregătirii temeinice și a interesului pe care-l trezește acțiunea, toate expunerile au fost urmărite cu atenție deosebită, iar la sfârșit numeroși participanți au pus interesante întrebări legate de unele aspecte privind monumentul prezentat, bibliografia Columnei, tehnica de execuție a copiei aflată în Muzeul de Istorie al R. S. România, modul său de expunere,

¹ „Teleormanul”, an. IV, nr. 1597, din 17 aprilie 1973, p. 2.

iar altele s-au referit la mijloacele de luptă ale romanilor împotriva dacilor, la tehnica de luptă, la romanizarea Daciei, la formarea poporului român.

În întregul program „La gura sobei” specialiștii muzeului, ținând seama de publicul care era în sală, au făcut expuneri diferențiate, accesibile tuturor, în funcție de nivelul pregătirii, vârstei și intereselor auditoriului. În felul acesta s-au stabilit relații strânse cu publicul, s-a stimulat interesul pentru muzeu și pentru vizitarea lui.

O atenție deosebită a fost acordată sistematizării expunerilor, transmiterii plastice a cunoștințelor, eliminării detaliilor neesențiale care obosesc vizitatorul.

Pentru cunoașterea mai temeinică a publicului și a dorințelor lui au fost distribuite 900 de chestionare celor prezenți la expuneri cu rugămintea de a le completa la sfârșit. Deși chestionarele nu au fost prelucrate încă în întregime, ele oferă totuși un interesant și prețios material asupra publicului vizitator și permit găsirea unor forme noi de atragere a acestora la muzeu.

O preocupare permanentă a secției cultural-educative pe parcursul întregii acțiuni a constat în popularizarea muzeului și atragerea unui număr cât mai mare de vizitatori. În acest scop la începutul expunerii conferențiarul făcea o prezentare generală a instituției noastre, arătând că în muzeu se găsesc documente inestimabile care înfățișează cele mai importante momente ale istoriei patriei noastre, ale luptei revoluționare a poporului român pentru eliberare socială și independență națională, pentru realizarea statului național unitar, pentru dezvoltarea științei și culturii, pentru făurirea societății socialiste, lupta comună a naționalităților conlocuitoare pentru libertate și progresul patriei, relațiile de prietenie cu țările socialiste, legăturile dintre poporul român și alte popoare. Tot pentru popularizarea muzeului, la sfârșitul fiecărei expuneri, erau împărțite calendare, semne de carte, afișete etc.

În luna iunie a.c., Muzeul de Istorie al R. S. România a organizat o expoziție itinerantă „Revoluția de la 1848 în România” care a poposit în numeroase centre muncitorești din județele Dâmbovița și Teleorman. Cele 30 de fotografii de dimensiuni mari (100/75 cm.) evocă evenimentele revoluționare din anul 1848 din țările române, dorința unanimă a poporului român de a înlătura asuprirea națională și socială, lupta maselor populare pentru libertăți democratice burgheze.

Răspunzând solicitărilor comitetelor de cultură și educație socialistă județene, muzeul a organizat simpoziune cu tema „125 de ani de la revoluția din 1848 în România” în jud. Dâmbovița și Teleorman. Iată cum consemnează ziarul „Teleormanul” acțiunea: „Sărbătorirea a 125 de ani de la revoluția burghezo-democratică din 1848 în România prilejuiește organizarea a noi manifestări în localitățile județului. Ieri la căminele culturale din comunele Crîngu, Furculești și Islaz au fost prezentate expuneri care au reflectat dezvoltarea economică, socială și politică a țărilor române în prima jumătate a secolului trecut, momentele importante ale desfășurării revoluției, participarea largă a maselor populare, programele revoluționare și înăbușirea mișcărilor ca urmare a intervenției armatelor străine în Principate”².

Cu prilejul zilei de 9 Mai — Ziua independenței de stat a României și a victoriei împotriva fascismului — specialiștii ai Muzeului Național au participat la un simpozion găzduit de Casa de cultură din Alexandria. În același timp în localitățile Turnu Măgurele, Roșiorii de Vede, Zimnicea, Videle și Lița au avut loc conferințe legate de același eveniment.

² „Teleormanul”, din 24 mai 1973.

O altă acțiune desfășurată de Muzeul de Istorie al R. S. România în afara sediului a fost programul cultural-educativ denumit „Dezvoltarea națiunii române“, care a cuprins două conferințe înlănțuite, susținute de același vorbitor în fața aceluiași auditoriu. Programul s-a desfășurat în 17 fabrici și uzine din Capitală: Automatica, Fabrica de Confecții și Tricotaje, Vulcan, Uzina de prelucrare a maseilor plastice, Autobuzul, Republica, Timpuri Noi, Uzina de mașini grele, Uzina de mașini electrice, Semănătoarea, Fabrica de mașini-unelte și agregate, Centrala industriei de medicamente, 23 August, Uzinele române de pislă, Steaua Roșie, Uzina de mecanică fină și Uzina electroaparataj. Prima conferință care a avut loc în aprilie a tratat despre formarea națiunii române, iar cea de a doua, ținută în luna mai, s-a referit la dezvoltarea și înflorirea națiunii socialiste.

Aniversarea a 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, una din cele mai mari personalități ale poporului nostru, a prilejuit organizarea unor manifestări în întreaga țară. În luna septembrie a fost pregătită fotoexpoziția itinerantă Dimitrie Cantemir, în șase exemplare, și a început programul comun cu comitetele de cultură și educație socialistă a județelor: Argeș, Dimbovița, Ilomțița, Ilfov, Prahova și Teleorman, care s-a desfășurat între 25.IX—1.XII.1973.

Fotoexpoziția cuprinde 21 de reproduceri fotografice 110/90 cm după documente originale aflate la Muzeul de Istorie al R. S. România și la alte instituții culturale din Capitală. Fotoexpoziția evocă personalitatea domnitorului-savant Dimitrie Cantemir, gândirea social-politică, lupta pentru independența Moldovei, reformele fiscale întreprinse de Dimitrie Cantemir. În fiecare localitate, la inaugurarea expoziției, muzeografi de la Muzeul Național au evocat, în cadrul unor simpozioane, personalitatea lui Dimitrie Cantemir. Au avut loc 29 simpozioane din care remarcăm în mod deosebit pe cele de la Pitești, Alexandria, Ploiești, Sinaia și Pucioasa, care au constituit nu numai manifestări de înaltă ținută științifică, ci și prilejuri excepționale de popularizare a muzeului. Acțiunile Muzeului de Istorie al R. S. România au fost popularizate de fiecare dată în coloanele ziarelor locale. Ziarul „Secera și ciocanul“, organ al Comitetului județean Argeș al P.C.R. și al Consiliului popular județean, consemna: „În cadrul sărbătoririi a 300 de ani de la nașterea marelui cărturar Dimitrie Cantemir, în ziua de 3 octombrie 1973, Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România, împreună cu Muzeul județean Argeș, a organizat în sălile acestuia din urmă o expoziție itinerantă Dimitrie Cantemir — 300 de ani de la naștere. Sînt prezentate aici lucrări și documente — în fotografie — de pe portretele și lucrările acestuia... Expoziția va fi deplasată și în orașele Cîmpulung, Curtea de Argeș și alte localități... Tot în aceeași zi, la ora 18,30, în Sala mare a Casei armatei, a avut loc un simpozion „Dimitrie Cantemir“ organizat de cele două muzee de mai sus și Societatea de știință — istorie — filiala Argeș“³.

De asemenea, ziarul „Flamura Prahovei“, urmărind cu mult interes activitatea desfășurată de Muzeul de Istorie al R. S. România în județul Prahova, a prezentat fotoexpoziția Dimitrie Cantemir și itinerarul pe care s-a deplasat: „La Casa orășenească de cultură Breaza a fost organizată o manifestare evocatoare complexă, dedicată tricentenarului Dimitrie Cantemir. Cu acest prilej peste 200 de tineri au participat la vernisajul expoziției Viața și opera lui Dimitrie Cantemir, după care a fost urmărit simpozionul realizat de profesorii Octavian Nicolau și Nicolae Petrescu, muzeografi la Muzeul de Istorie al R. S. România și Alexandru Bădulescu, vicepreședinte al Comitetului județean de cultură și educație socialistă Prahova.

³ „Secera și ciocanul“, nr. 6027, din 5 oct. 1973, p. 2.

Vorbitorii au subliniat diferitele laturi ale prodigioasei activități creatoare ale lui Dimitrie Cantemir, ca istoric, filozof, geograf, diplomat, etnograf, folclorist și muzician de valoare europeană⁴. Același ziar într-un alt număr arată: „La Casa de cultură din Sinaia, în fața unui numeros public, a avut loc simpozionul: Personalitatea lui Dimitrie Cantemir... Expunerile au fost însoțite de proiecții de diapozitive, ce au contribuit la completarea informațiilor privind personalitatea complexă a ilustrului cărturar al neamului nostru. În încheiere a avut loc vernisajul expoziției Dimitrie Cantemir”⁵.

Prin aceste acțiuni desfășurate în afara sediului, Muzeul de Istorie al R. S. România își aduce contribuția sa la activitatea ideologică, politică și cultural-educativă de formare și ridicare a conștiinței socialiste a oamenilor muncii din patria noastră.

DES FORMES DE L'ACTIVITÉ CULTUREL-ÉDUCATIVE À L'EXTÉRIEUR DU SIÈGE DU MUSÉE

— Résumé —

Pour donner de l'extension a son activité à l'extérieur du siège, pour se situer sur une position active par rapport au public en vue de l'éduquer politique et idéologiquement et d'élever la conscience socialiste des travailleurs le Musée d'Histoire de la République Socialiste de Roumanie a établi des étroites relations avec les visiteurs, a stimulé l'intérêt du public pour le musée, a organisé et a participé à des nombreuses actions culturel-éducatives. Dans la communication soutenue l'auteur essaye de faire une présentation de ces actions entreprises par le musée

⁴ „Flamura Prahovei”, nr. 6739, din 26 oct. 1973, p. 2

⁵ Ibidem, nr. 6749, din 7 nov., 1973, p. 2.